

És ha Isten nekünk adná a Szívét?

*Jeruzsálem, Szent-sír Bazilika,
Krisztus-ikon a Kálvárián*

Kedves Ciszterci Testvéreim!

Ebben az évben „Nagyböjti Levelet” küldök nektek a „Pünkösdi Levél” helyett, mert a nagyböjti időszak, miként arra Szent Benedek is emlékeztet, különösen is alkalmas az olvasásra és az elmélkedésre, míg a Pünkösöd utáni időszak több közösségnek, különösen azoknak, akiknek lelkipásztori vagy köznevelési feladatai vannak, már eléggé telített, „év végi” időszak.

Azonban mindenekelőtt mihamarabb szeretném megosztani veletek, anélkül, hogy hosszabban várnék, azt az élményemet, amelyet a Szentföldön tett zarándokutamon élhettem meg. 2013 december 30-a és 2014 január 9-e között ért az a kegyelem, hogy ott tölthettem egy kis időt, különösképpen azon ferences közösségek nagylelkű és testvéri vendégszeretetének köszönhetően, akik az Úr életének szent helyeit őrzik.

A kifeszített kötél és a mélység

Még sohasem volt alkalmam a Szentföldre látogatni. Úgy mentem oda, hogy a szívem tele volt mindazzal, amit az elmúlt három év generális apáti szolgálata keltett bennem, és természetesen a gondolataimban Rendünk közösségei jártak és őket hordoztam imádságaimban, örömeiket és szenvedéseiket. A közösségeink gyakori látogatásából – még nem jutottam oda, hogy mindegyiket meglátogassam – kétségekkel teli következtetéseket vonok le arra vonatkozóan, hogy hova is fogjuk vezetni az elkövetkezendő éveket és évtizedeket. Gyakran, éppen abban kell csalódnunk, ami szép várakozásokat kelt bennünk, míg mindaz, amiről emberileg már semmit vagy csak keveset remélünk, végül hihetetlenül gyümölcsözőnek mutatkozik. Gyakran éppen a látszólag gyengébb valóságok azok, amelyekről az Úr többet kér, próbára téve az életüket különböző külső és belső nehézségekkel és fenyegetettségekkel. Úgy tűnik, mintha a reménynek a kifeszített kötélén élnénk, és azon haladnánk. Egy kifeszített kötél azonban csak akkor lehet fennmaradni

és haladni, ha arra koncentrálnak, ami biztosan tart, és nem mindarra, ami azzal fenyeget bennünket, hogy leesünk a mélybe. Még sohasem mentem végig ilyen kifeszített kötélén – azt hiszem, hogy akkor most nem lennék itt, hogy írjak nektek! – de úgy vélem, hogy a kötéláncosok minden művészete abban áll, hogy leküzdjék a szédülést, tehát a mélységtől való félelmet. A szédülés és a félelem, hogy leesünk, hogy nincs biztos támaszunk, attól való félelem, hogy a mélységnek nagyobb a hatalma rajtunk, mint annak, amiben kapaszkodunk. A kötéláncosnak, ahhoz, hogy folytassa, és ne essen a mélybe, nincsen más, csak a köté, amire támaszkodhat, de annyira jól támaszkodik rá és olyan nagy a bizalma annak biztos erősségében, hogy a köté elég neki ahhoz, hogy menjen rajta, és mindennek ellenére előre haladjon. Az egész művészete nem abban áll, hogy azt képze, vagy azt álmodja, hogy repül – tehát, hogy uralja a mélységet – hanem abban, hogy az erőit, a figyelmét és a mozdulatait arra összpontosítja, hogy egyensúlyban maradjon a kötélén, amely tartja őt.

A Rendben is, aki egyszerűségben és alázatban arra összpontosít, hogy haladjon azon a kötélén, amely őt tartja, előre halad és messzire juthat. Aki azonban túl biztosnak érzi magát és azt képze, hogy tud repülni, nem fejlődik, és előbb-utóbb leesik, mint Icaros. „Aki azt hiszi, hogy áll, emlékeztet bennünket szent Pál, ügyeljen, nehogy elessék.” (1 Kor 10,12).

A szédülés érzése, a mélységtől való félelem, és a félelem, hogy a köté nem tart meg bennünket, és hogy nem lehetséges hosszan folytatni rajta a járást, mindez a múlt évben is növekedett bennem, többek között Rendünk különféle eseményeinek következtében, amelyeket sajnos nem lehet meggyógyítani. Természetesen XVI. Benedek és Ferenc pápák tanúsága mindnyájunk számára hatalmas biztatás. Azonban észrevettem, hogy egy bizonyos mélységtől való félelem kezdett eluralkodni a szívemben.

A Vőlegény szava

A Szentföldön, már első naptól fogva Jeruzsálemben, különösképpen a Szent-Sír bazilikában, nagyon mély volt bennem a belső megrendültség. Ugyanakkor, minél inkább látogattam a kereszténység legszentebb helyeit, annál inkább be kellett ismernem, hogy nem voltam igazán tudatában mindannak, amit jelentettek és azoknak az eseményeknek, amelyek ott, éppen ott történtek. Hogy Krisztus ott halt meg, hogy ott temették el és ott támadt föl, hogy ott találkozott Mária Magdolnával és a többi asszonnyal, hogy ott futott Péter és János... Éreztem, hogy az Úr valami többet akar nekem ajándékozni, mint egyszerűen csak érzéseket.

A harmadik nap reggelén, miután hajnali fél ötkor miséztem Krisztus sírján, elmentem a Kálváriára, hogy elimádkozzam az Olvasmányos imaóráát. Már sokan voltak ott, egymást követték a Szentmisék és a csoportok. Sikertelenül leültem egy sarokban, a Kálvária szép Keresztjének jobbán, a Szűz Mária ikon közelében, amely a Kereszt mellett van. A Karácsonyi idő e napjaiban a monasztikus

zsolozsma első noktürnusként az Énekek Énekét adja. Egy mondat nagyon mélyen megérintett, mintha maga Jézus mondaná nekem a keresztről: „Megigézted a szívem, jegyesem, húgocskám, megigézted a szívem szemednek egyetlen pillantásával!” (Én 4,9)¹

Egyszerre megértettem, hogy az Énekek Énekének ebben a mondatában Krisztus mindent elmond nekünk, leírja mindazt, ami Benne nekünk adatott, és amit tőlünk kérnek. Ebben a mondatban benne volt a Vele való kapcsolat helyes alapállásának a titka, az Ő misztériuma valódi végiggondolásának a titka, amely akkor is segít, amikor végiglátogatjuk a helyeket, ahol Ő élt. Ebben a mondatban az Evangélium és a keresztény misztérium összefoglalását tapasztaltam meg, és a mi keresztségünkől fakadó hivatásunk, szerzetesi hivatásunk lényegét.

Venni Krisztus Szívét

Mit mond végső soron az Úr a vőlegénynek ezekkel a menyasszonyhoz intézett szavaival az Énekek Énekében? Azt mondja nekünk, hogy a Szíve a miénk; hogy a Szívét elvehetjük, sőt „megigézhetjük”. Ennek a hatalmas, mérhetetlen ajándéknak az ára – mi lehet nagyobb és fontosabb számunkra, minthogy birtokoljuk Isten Szívét?! – egy egyszerű tekintet, az én tekintetem, a mi tekintetünk: „Megigézted a szívem, jegyesem, húgocskám, megigézted a szívem szemednek egyetlen pillantásával!”.

Elég egyetlen egy pillantás Jézusnak ahhoz, hogy megengedje, hogy elvegyük a Szívét, tehát a szeretetét, az életét. Elég egy pillantás, egy egyszerű pillanatnyi odafigyelés Őrá, Őfelé vonzó pillantás, és a válasza a Szívének odaadása. Nekünk adja, ránk hagyja: a miénk! És ez azt jelenti, hogy élhetünk az Ő Szívével, szerethetünk az Ő Szívével, imádkozhatunk az Ő Szívével, gondolkodhatunk az Ő Szívével, örülhetünk és szenvedhetünk az Ő Szívével.

Mindjárt eszembe jutott Zakariás próféta szava, amelyet János idéz, miután Krisztus oldalát átszúrták lándzsával: „Föltekintenek arra, akit keresztlúszúrtak” (Jn 19,37; Zak 12,10). Mindjárt halála után, Jézus megengedte, hogy éppen azok a római katonák fosszák ki a szívét, akik megkínozták és keresztre feszítették. Nincs határ, nincs semmi kizáró ok Krisztus szíve mindenkinek odaadott ajándékának ingyenességében.

Az oldala nyitva, a Szíve hozzáférhető, rendelkezésünkre áll; a seb olyan széles, hogy a hitetlen Tamásnak hatalmas halász-keze is befér (vö. Jn 20,27). Krisztus arra vágyik, hogy vegyük el a Szívét, ezért jött, ezért élt, ezért halt meg és támadt föl. Így tehát fölfedezzük, hogy mindaz, ami történik az életünkben, azért van, hogy Őhöz vonja a tekintetünket és magunkhoz vonja az Ő szívét.

---

¹ Különböző nyelveken különbözőképpen fordítják az Énekek Énekének ezt a sorát. A héber szöveg szó szerinti értelme ez: „Megragadtad a szívemet, húgom, ifjú feleségem, megragadtad a szívemet egyetlen szemeddel.”

Krisztus ezzel a mondatával megvallja őrült szeretetét minden egyes emberi teremtmény iránt. Az egész Evangélium, a keresztény misztika teljes története, arról tanúskodik, hogy az Úr megtestesült és minden helyzetben kifejezte ezt a szenvedélyes szeretetét az emberek iránt, önmaga odaadásában semmit vissza nem tartva. Minden egyes találkozás Krisztussal, az Evangéliumban minden rá irányuló pillantás, mintha ennek az Énekek Énekéből vett versnek a kibontásai volnának. Azonban ciszterci atyáink és anyáink tapasztalatai és írott tanúságtételei is, különösképpen a misztikusokéi, mint Lutgarde, Mechtilde, Gertrúd, ennek a misztériumnak élő illusztrációi.

Nem kellene-e nekünk is életünk középpontjába, hivatásunk középpontjába helyezni ezt a találkozást Jézussal, annak egészen végsőig elmenő következményével, hogy nyomorúságainkban nekünk adja az Ő Szívét? Jeruzsálemben eszembe jutott a latin „misericordia” (irgalmasság) szónak ágostoni etimológiája: „miseris cor dare”, odaadni a szívét a nyomorultaknak. Ez az, amit Isten tesz, ezt akarja Isten, keresztre feszített és föltámadt Fiában. Mindez pedig nem csak egy hasonlat, egy érzelmes, vallásoskodó kép. A férfi és a nő közötti szenvedélyes szerelem költeményéből, az egész Énekek Éneke valóságos eseményé vált Krisztusban, Isten Szíve és az ember szíve között, Jézus és a lélek között.

Ő, Ő valóban odaadja nekünk a Szívét, úgy adja nekünk, mint az élet forrását, valóságosan és szentségi módon adja nekünk az Oltáriszentségben. Az Oltáriszentség, mint az ember szíve, a Testnek és a Vérnek a misztériuma, amelyet azért ajándékozik, hogy életet adjon az Egyház egész testének. Szent Pál leírta ennek a misztériumnak a tapasztalatát a Galatáknak: „Élek, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem. Minthogy azonban most még testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem és feláldozta magát értem.” (Gal 2,20)

Meghatározhatnánk a keresztény életet úgy, mint a Krisztus Szívével való életet. Mint olyan életet, amelyben Jézus, a keresztség és a Szent-Lélek kegyelme által, az emberi életnek új, belső alanyává válik, amelyben Ő jobban énünké válik, mint a mi énünk, mert mi „Jézus Krisztusban vagyunk teremtve” (Ef 2,10). Amikor Pál azt írja az Efezusiaknak, hogy Krisztus a hit által a szívünkben lakik (vö. Ef 3,17), vagy amikor arra hív bennünket, hogy ugyan azok az érzések legyenek bennünk, mint, amelyek Krisztus Jézusban vannak (vö. Fil 2,5), akkor mindig mintha Krisztus Szívének ajándékát írná le, amelyet nekünk adott, hogy bennünk éljen.

A megtérés szíve

Ez a misztérium van a valódi és állandó keresztény megtérés szívében. A Lélek nem csak azért alakít át bennünket, mert segít, hogy jól viselkedjünk, jótetteket hajtsunk végre, szeressünk, és különböző erényeket gyakoroljunk. Mindez csak a következménye és kisugárzása egy belső eseménynek, amely által azt kapjuk meg,

hogy Krisztus Szívével leszünk képesek élni. Ennek a tudatosításából kiindulva kezdődik a megtérésünk, az új élet, új kapcsolat mindennel és mindenkivel. Az új ember, amelyet a Lélek formál ki bennünk (Ef 4,23-23; Kol 3,10) egy új szívből születik, abból a hússzívből, amelyre Isten kicseréli a kőszívünket (Ez 36,26-27). Ez a hússzív azonban, amelyet Isten Lelke átjár és éltet, mindenekelőtt Krisztus Szíve, az a Szív, amelyet az Atya irgalmas kegyelme helyez belénk a Lélek által azért, hogy a Fiú bennünk élhessen.

Első ciszterci atyáinknak és anyáinknak mély érzékük volt ehhez a Krisztus központú misztikához, amely számukra keresztény és monasztikus hivatásunk lelke volt. Gyakran azt hisszük, hogy életszentségük és radikális elkötelezettségük, amellyel a hivatásukat élték, mindenekelőtt rendkívüli erejüknek és erényességüknek volt köszönhető. Azonban ennek legmélyebb oka az Úrral való kapcsolatuk mélységében keresendő, tehát abban a jegyesi, misztikus kapcsolatban, amellyel Ővele egyesülve éltek. Ezért volt az Énekek Éneke a kedvenc bibliai könyvük, mert ez elősegítette és leírta azt a belső megtapasztalást, amely átragyogott egész életükön.

A keresztény élet valódi krízise, és a szerzetesi és monasztikus életé, nem a formáknak a krízise, hanem a lényegé. Nem azért élünk züllött életet, mert hiányzik belőlünk az erény, a fegyelem, az összeszedettség, hanem azért, mert hiányzik a misztikus tapasztalat a Krisztussal való kapcsolatunkban. Mintegy mentegelve magunkat, a keresztény misztikát a sztratoszférába helyezük, mintha az csak az angyalok dolga lenne, vagy olyan angyali embereké, akiknek lába nem ér le a földre. Ellenkezőleg, a keresztény misztika nem más, mint annak az előzmény nélküli, de valóságos lehetősége, hogy megigézhessük Isten Szívét és ezzel a Szívvel élhetjük mindennapi életünket. Ennek a megtapasztalásnak a lehetősége ráadásul közvetlen is, nem a mi erényünknek köszönhetően, hanem Isten irgalma miatt, aki azért lett emberré és halt meg, hogy a Szívét elérhetővé tegye a mi bűnös tekintetünknek és engedje, hogy megigézzék a pillantásunk.

Az életünk megtérésének mindig az Úrral való bensőséges kapcsolatunk lehetőségének ebből a meglepetéséből kell újjászületnie. Bensőséges kapcsolat, amely nem intimizmust jelent, hiszen, ha Krisztus nekünk adja az Ő Szívét, akkor lehetetlen, hogy ezzel a Szívvel együtt ne adná át nekünk egyetemes szeretetét, ne kommunikálna nekünk, az Ő mindenkiért odaadott életét, mindenki iránti szeretetét és megbocsátását, leginkább azok iránti szeretetét, akiket nem szeretünk – néha saját magunkat – egészen a legkellemetlenebb „ellenségünk” iránti szeretetig. Minél inkább miénk Krisztus Szíve, annál inkább megadja nekünk, hogy, miként Ferenc pápa mondaná, eljussunk a legvégső perifériáira azoknak, akiket nem szeretnek, a közösségünkben és az egész világon.

Visszajönni az élet forrásához

Azonban az Énekek Énekében a Vólegény szava, „Megigézted a szívem, jegyesem, húgocskám, megigézted a szívem szemednek egyetlen pillantásával!”, megérteti velünk, hogy ez a megtérés teljességében a forrásnál történik, amely Krisztus Szívének az ajándéka, melyet egyetlen pillantásunkkal befogadhatunk. Ahhoz, hogy az életünk megváltozzék Isten egyetemes és irgalmas szeretetének képére, nem annyira azt kéri tőlünk, hogy dolgozzunk az elköteleződésünkön, nagylelkűségünkön, hanem hogy inkább ezt az egyetlen pillantást gyakoroljuk, amelyre válaszként Isten nekünk adja a hatalmat, hogy ellophatjuk a Szívét. Szükséges, hogy visszajöjjünk ehhez a forráshoz, ehhez az „egyetlen szükségeshez”, életünknek és hivatásunknak ehhez a „jobbik részéhez”, máskülönben hiába munkálkodunk, és hiába sürgünk-forgunk (vö. Lk 10,41-42).

Szent Benedek, a Regula 49. fejezetében, amely a nagyböjtről szól, összefoglalva azt mondja, hogy a nagyböjt az az időszak, amelyben visszajövünk a hivatásunk igazságához és tisztaságához. Nem arra való idő, hogy többet tegyünk, hanem, hogy visszataláljunk keresztény és monasztikus életünk lényegi alapjához; arra való idő, hogy visszajöjjünk a forráshoz. És tudjuk, hogy szent Benedek megállapítja, hogy mindig így kellene élnünk (vö. RB 49,1). Talán amit mindig úgy kellene élnünk, mint a nagyböjtben, az nem csak a bűnbánati és aszketikus gyakorlatok, hanem mélyebben az a döntés, hogy „visszajövünk”, visszajövünk elsősorban a Krisztusban való életünk forrásaihoz. A monasztikus szerzetesek, szerzetesnők éppen annak jelei kellene, hogy legyenek az Egyházban, hogy mindig lehetséges visszatérni a forráshoz, mindig lehet újrakezdeni. Nem az a fontos, hogy nagy életszentségről és aszkézisről tegyenek tanúságot, mert mindez kegyelem. Inkább arról kell tanúskodniuk, hogy a lényeghez való visszatérés, ahhoz, ami életet ad, mindig lehetséges, és alapvetően egyszerű is, mert valóban elég „egyetlen pillantás” Krisztusra. Az új élet pedig, a feltámadott élet, teljességgel benne van az Ő Szívének odaadásában, amely egybeesik a Lélek ajándékozásában, aki azt kiáltja bennünk „Abba, Atya!” (vö. Gal 4,6).

Ez személyes és közösségi életünk valódi Húsvétja, és a világ életében ez a folytonos Pünkösöd az Egyháznak és annak a karizmának a titkában, amelyhez tartozunk.

Segítjük-e egymást abban, hogy odaadjuk Krisztusnak ezt az egyetlen, szegény és alázatos pillantásunkat, amely képes Tőle befogadni a legszebb ajándékot? A közösségünk imaélete és testvéri élete, és mindnyájunk élete külön-külön a közösségben erre nevel-e bennünket? Emlékeztet-e bennünket erre a kegyelemre? Megvan-e még a napjainkban és a szívünkben az idő és a szükséges csend ahhoz, hogy eggyé váljunk, akár csak egyetlen pillantással is, a megfeszített és feltámadott Úrral, aki a Szívét adja nekünk, az életét, isteni, gyermeki és testvéri szeretetét? És tudatosítjuk-e magunkban, hogy minden egyes testvérünk, különösképpen a legnyomorúságosabb, maga Jézus, aki legalább egy pillantást koldul tőlünk, hogy nekünk adhassa a Szívét?

Ezek azok a kérdések, amelyeket föl kell tennünk magunkban még minden problémát megelőzően, amelyekről úgy véljük, hogy meg kell őket oldanunk. Mindenekelőtt magamnak mondom ezt, de azt látom és azt hiszem, hogy mindez mindenki számára fontos.

Ezt állapítja meg hangsúlyozottan Ferenc Pápa az *Evangelii gaudium* kezdetű apostoli buzdításában, különösképpen a 264-267-es pontokban: „Szükségünk van arra, hogy minden áldott nap könyörögjünk, kérjük kegyelmét, hogy megnyissa hideg szívünket, és felkavarja langyos és felületes életünket. (...) Milyen édes ott állni egy feszület előtt, vagy térdelni az Oltáriszentség előtt, és egyszerűen az ő szeme előtt lenni! Milyen jó engedni, hogy visszatérjen, megérintse az életünket, és útnak indítson minket az ő új életének közlésére! (...) Ezért sürgősen szert kell tennünk a *szemlélődő* lélekre, amely lehetővé teszi, hogy naponta felfedezzük: olyan kincs letéteményesei vagyunk, amely emberibbé tesz, segít, hogy új életet éljünk. Nincs semmi jobb, amit átadhatnánk másoknak.” (§ 264)

Minden monostor is meg van hívva arra, hogy evangelizálja a világot, de legfőképpen arra, hogy élő tanúságot tegyen minden evangelizáció forrásáról, amely nem más, mint a Krisztus Szívével való közösség, *communio*, amely Szív arra szomjazik, hogy megmentse a világot.

Igen kedves Testvéreim, egyelőre csak egész egyszerűen meg akartam veletek osztani azt a felismerést, amit a Szentföldön tett zarándokutamról hazahoztam. Szeretném mindezt majd a legközelebbi Monasztikus Képzés Káptalanjain elmélyíteni. Addig is, a Nagyböjt alatt és a Húsvét örömeiben, maradjunk egyek abban a vágyban, hogy odaadjuk a keresztre feszített és feltámadt Krisztusnak azt az egyetlen pillantást, amely megigézi, birtokba veszi és megosztja mindenkivel az Ő Szívének végtelen ajándékát!

A Ti

Fr. Mauro-Giuseppe Lepori
OCist Generális Apátotok